

MAE 1933

FESTA BREIA

Feiz ha Breiz

Kelaouenn viziek gant skeudennou
Renet gant Y.-V. PERROT

Koumanachou diaz ar bloaz - Breiz. 1/4 pajeon 150 lar
Frans ha breiou stag outi 15 lar
Evid ar re a zo e diavlez bro 20 lar
1/2 baienn 275 lar
1 baienn 500 lar

Pa gemerer da nebeuta pemp Feiz ha Breiz diaz ar bloaz, pep niverenn a den da 10 lar hepken

Evid ar choumanachou koulz hag evit an embannou skriva da :
M. Fr. GEORGELIN, administrateur, 4, rue du Château - BREST
C./C. Rennes 44-40

Kemennadurez d'hor c'houmananterien. — War golo an daouzezkvet Feiz ha Breiz a en em gavo gant hor c'houmanantieren, o fedimp, hiviziken, da basea, o unan, raktal, d'an A. Georgelein, 4, Rue du Château, Brest, C./C. 44-40 Rennes, ha neuze n'o devoe nemed dek gwenneg vizou evit degas d'eomp o arc'hant, e lec'h eur skoed, ma rankomp karga ar post da vont da chouleun o arc'hant outo beteg an ti.

Pemzek dez goude ar gemennadurez-ze, ma ne vez deuet netra d'eomp, e kasimp, dre ar post, ar paper da baca.

TAOLENN AR MIZ

Miz Mae ! Miz Mari, gant YVONIG.....	177
Evit digemer an Aotrou'n Eskob, gant YVONIG	178
Sant Erwan Tad Breiz, gant Filihor sant Erwan.	179
Pedenn da I.-V. Goadkeo, Y.-V. PERROT	186
Ar nevez amzer eur vuhez nevez, gant L. BLEUNVEN	188
Evit Sul bras ar Pantekost	190
Perig hag Azilis, gant TINTIN ANNA	194
Kuzuliu ar medisin, gant PAOL AR RIQUALLON	198
Kuzuliu ar geginerez, gant LIZIG	199
Keleier ar miz	200
An Hinkin beniget	201
Madelez ar Werc'hez, gant BREURIG	204
Ar brezoneg dre daolennou	211
Divinadennou	216

DA BIOU KAS AR SKRIDOU ?

Ar re a venn skriva pe embann eun dra bennak e
Feiz ha Breiz a zo pedet da gas o skridou d'an
Aotrou PERROT, Renet « Feiz ha Breiz »
Scrignac (Finistère)

Ra glasko d'eomp peb lenner eul lenner nevez

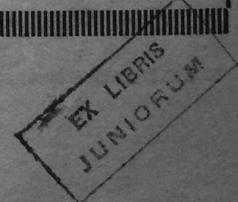
Je soussigné .....
demeurant .....

déclare souscrire à un abonnement d'un an à la Revue
« Feiz ha Breiz ».

Je vous fais parvenir le montant de mon abonnement
par chèque postal à votre compte 44-40.

SIGNATURE:

A découper et adresser à M. Georgelin, 4, rue du Château, Brest.

XXIIIe CONGRÈS du BLEUN-BRUG

A PONT-L'ABBÉ
les 3, 4, 5 et 6 Septembre 1933

AVANT-PROJET

DIMANCHE 3 SEPTEMBRE

Le Matin :

Réception des congressistes par le comité local d'organisation au Bleun-Brug.

A Midi :

Proclamation par des hérauts à cheval au son du korn-boud de l'ouverture du Congrès.

Après-midi

A 14 heures: Grande manifestation populaire: Luttes Bretonnes, Danses des Montagnes d'Arrée, de Pont-Aven, au Pays Bigouden, Chants et auditions populaires.

Le Soir :

A 20 h. 30: Salle du Patronage: Grande Séance Bretonne.

LUNDI 4 SEPTEMBRE

Le Matin :

Conférence par l'Abbé TOULEMONT, Professeur au Collège Saint-Yves à Quimper.

Le Pays Bigouden : son histoire, les controverses sur la race bigoudene.

Etude par M. Yves DREZEN, sur les formes dialectales au Pays Bigouden.

Etude par ..... sur l'art Bigouden.

Visite de l'Exposition d'Art Bigouden, d'Art Breton et d'Art Celte.

L'Après-midi :

Etudes sur l'enseignement du breton et l'enseignement de l'histoire de Bretagne :

1e — dans l'Ecole Primaire, par Monsieur LE GOUIL, professeur à Quimperlé.

2e — dans l'Ecole Secondaire, par Monsieur l'Abbé MORIN, Supérieur du Collège Saint-Armel, à Pontivy.

3e — dans les meilleurs universitaires, par Monsieur SAVINA, Etudiant à l'Université Catholique d'Angers, Président de la Nation de Bretagne.

Le Soir :

A 20 h. 30: Au Patronage: Séance Bretonne et auditions de chorales.

MARDI 5 SEPTEMBRE

Le Matin :

A 8 h. 30 : Messe avec chants bretons.

A 9 h. 30 : Au Patronage : Concours de chorales et de Soloistes. Concours de déclamation et d'éloquence.

A Midi :

Grand banquet par souscription au Pensionnat Saint-Gabriel.

L'Après-midi :

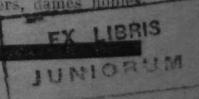
A 13 h. 30 : Grand défilé des Légendes Bretonnes. Hommage au Monument « Aux Bigoudens ».

A 14 h. 30 : Grand Festival au Pensionnat Saint-Gabriel. Théâtre de verdure. Séance Bretonne — Auditions de Chorales. Comptoirs Bretons.

Le Défilé des Légendes Bretonnes

ORDRE DU DÉFILE

1. — Le baron du Pont Hervé III et sa femme Péronnelle de Rochefort, Fondatrices des Carmes en 1383 (650e anniversaire) et leur suite: pages, écuyers, dames nobles.

2. — Le char des Druides.
3. — Le char des Sept Vierges de l'Île-de-Sein.
4. — Le char des Petits Korrigans.
5. — Le char de Saint-Nonna. Saint-Nonna sur grand rocher avec deux ailes déployées.
6. — Le roi Arthur. — Les chevaliers de la Table Ronde.
7. — La Bretagne. — Les plus beaux costumes anciens et modernes. — La petite noce bretonne.

Viendront ensuite toutes les chorales, précédées d'une délé-gation de 3 jeunes filles de chaque commune des deux cantons du Pays Bigouden, porteuses de gerbes de bruyères pour l'hommage au monument « Aux Bigoudéens ».

MERCREDI 6 SEPTEMBRE

Excursion à la Pointe de Penmarch, sous la direction de M. le chanoine PERENNES, vice-président de la société d'archéologie.

Lé matin:

Départ de Pont-l'Abbé à 9 heures.

Visites du Château de Kernuz, du Château de Kergoz en Guivinec, de l'église de Penmarch, du cimetière de Penmarch; hommage à l'abbé Guillou; dépôt d'une gerbe de bruyères; visite de N.-D. de la Joie; chant de l'Angélus breton.

A midi:

Déjeuner en commun à Saint-Guénolé.

L'après-midi:

Visites des rochers de Saint-Guénolé, du musée de Pors-Carn, de la Pointe de la Torche, de N.-D. de Tronoan, de l'église de Beuzec, de la chapelle du Tréminal.

Retour à 18 heures:

Adieux et dislocation.

XXIIIe CONGRÈS DES BLEUN-BRUG

PONT-L'ABBÉ les 3, 4, 5 Septembre 1933

CONCOURS ANNUELS

I. CONCOURS DE LECTURE. — Les concurrents seront distribués en 2 sélections, dont l'une comprendra les enfants âgés de moins de 12 ans, et l'autre des enfants âgés de plus de 12 ans.

Ils auront à lire une page de « Feiz ha Beiz » ou de « Buhez ar Zent ».

II. CONCOURS DE VERSION. — Traduire en breton la page suivante extraite du discours que Monseigneur Duparc, évêque de Quimper et de Léon, prononça à Vannes le 7 août 1932. Les enfants âgés de moins de 12 ans n'auront pas à traduire le 1er paragraphe. Ils commenceroient à: « Il nous a donné sa religion, etc... » Les enfants âgés de plus de 12 ans devront traduire la page entière.

Dieu nous a appris une langue, plus ancienne que les temps de son fils Jésus, mais qui ne fut, depuis que nous connaissons Jésus, au témoignage du P. Maunoir, souillé par aucuns herétiques, et qui attend de nous au vingtième siècle une fidélité égale à celle de nos ainés parce que c'est cette langue qui, en se pénétrant de nos convictions religieuses et de nos affections de famille, a uni fraternellement nos âmes, a gardé, vivante notre personnalité, a entretenu notre patriotisme breveton, a protégé notre liberté, a enrichi notre patrimoine intellectuel de trésors où s'est alimentée jadis la littérature du monde entier, et où les écrivains et les orateurs de nos quatre cantons puissent encore aujourd'hui des inspirations dignes du passé avec des œuvres qui devraient suffire à lui donner droit d'entrer dans tous les programmes d'enseignement classique.

Il nous a donné sa religion, celle de la vraie Eglise... Y avons-nous toujours été fidèles? Dans tous les siècles sans doute nous avons à faire de « mea culpā », et nous n'y avons pas manqué. Mais dans l'ensemble, grâce à Dieu, nous n'avons pas commis l'apostasie en masse qui déshonneure l'histoire d'autres nations moins heureuses. Les Evêques et les prêtres

d'aujourd'hui peuvent donner la main avec humilité, mais sans rougir, aux vieux saints fondateurs de nos diocèses, saint Pol de Léon, saint Corentin, saint Tugdual, saint Briec, saint Malc, saint Samson, saint Patern, saint Melaine et saint Clair, avec les moines et les apôtres innombrables, bardes errants comme saint Hervé, ou chefs d'Etat comme saint Judicaël, ou recteurs bretons comme saint Yves qui, de siècle en siècle, ont transmis en le ravivant le flambeau de l'Evangile à nos générations successives, à travers plus d'épreuves que de joies, avec une fidélité entière au Christ et au Pape, en bâtiissant, à Jésus sur sa croix, des calvaires et des églises qui ne sont pas trop indignes de Lui, et en construisant dans nos âmes et avec nos âmes des édifices spirituels infiniment plus précieux que nos églises de granit. Mais bien au-dessus d'eux encore, Je rends hommage en leur nom à Marie et à sainte Anne, qui les ont dès l'origine suscitées pour nous évangéliser et nous conduire, qui leur ont donné incessamment des successeurs animés de leur esprit, qui leur ont envoyé dans une heure de crise, un auxiliaire magnifique en saint Vincent Ferrer, aussi capable de se faire comprendre aux Bretons qu'aux Espagnols ses frères, — et je dis que, par la vertu de leur apostolat, sans être un peuple de saints, nous avons été dans une large mesure un peuple de Dieu: Populus ejus et oves pascuae ejus.

III. CONCOURS DE DECLAMATION. — Les concurrents seront partagés en deux sections: les âgés de moins de 17 ans et les âgés de plus de 17 ans. Ils auront à apprendre la poésie suivante de M. Erwan Berthou décédé à Pleubihan, le 29 janvier dernier.

Eil Maro Renan

Ernest Renan (1823-1892), an tregeriad a nac'hast e feiz eo sevel *La Vie de Jésus* a embannas, er bloaz 1863, a zo bet skeudennaouet, azezet war eur skaon, e tal iliz-veur Landreger, gand eun toulad'hail honed ker foll hag len, en penn kenta ar chantved-man, en amzer ar mestr-ministr dizoué, E. Combes; setu ar chomzou leun a gasoni a laka ar barz da gouenza eus e chenou :

Kleier, kleier am eus karet,
O kleier Landreger, tavet!
Epad an deiz 'klevan ho mouez;
O! tavet, kleier didruez!

En noz e klevan ho morzol,
War an arem o skel pep taol;
An heol ne vez ket o'hoaz savet,
Setu tri gloch' uz d'in brallet!

69^e BLOAVEZ - Nⁿ 5

MIZ MAE 1932

EX LIBRIS
JUNIORUM

Breiz

HA
Miz Mae ! Miz Mari !

Ni deu d'ho saludi,
Gant dudi,
Mari!

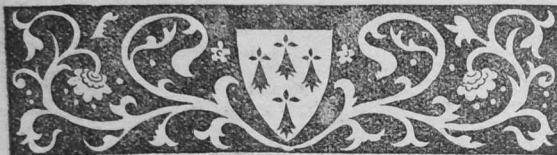
Gwerc'hez santel, gant levez,
Gant an holl zent, hag an Elez,
Ni ho pedo, bemdez, bemdez!

Kanomp bugaligou
Gant an Eledigou
Hor c'haera kantigou
D'hor Mamm eus an Nenvou.

Mamm garet, hed miz Mae, skuilhit war hor Breiz,
Ha war he Bugale, grasou kaer e-leiz. —

Ra vezo, Mamm venniget, Ra vezo gant ar mammou,
Ar Brezoneg hor yez, Desket d'o bugale;
Komzet bemdez, ha skrivet Ra vezo en hor skolion
E Breiz-Izel a-bez. Studiet hep dale.

Nann, biken hor yez karet
Ne varvo:
Evel hon dero kalet
E padou. YVONIG.

Evit digemer an Aotrou'n Eskob

TON: *Pegen kaer ez eo Mamm Jezuz.*

Diskan:

Sent Breiz-izel, eus bar an Nenv
Mirit d'eomp pell, seder ha krenv
Hon Eskob mat,
Hor gwella Tad.

I

Aotrou n' Eskob, joa 'zo e-leiz'
E kalonou bugale Vreiz
D'ho kaout herio, aman' n'hor o'hreiz

II

Piou 'lavaro, nag a breder
A gemerit daoust d'ho skuisder
Gant ho teneved, o Tad tener!

III

Mil bennoz d'eoc'h, ah trugarez:
Digas a rit d'eomp levenez
Dre ar spered a garantez

IV

Hoc'h aliou, leun a furnez
A heuilhimp, holl hed hor buhez,
Dre c'hras Doue hag ar Werc'hez.

V

Kent ho kuitaat, holl unanet,
Hon lezit c'hoaz da lavaret:
« D'eoc'h buhez hirr, Eskob karet! »

YVONIG.

Sant Erwan Tad Breiz

« Ni holl ho meul, ni holl ho kar,
« A greiz hor c'halon ni a lar:
« Meuleudi d'eoc'h, o Sant hep par. »

(Eus Kantig St-Erwan, gant J. K.)

D'an 19 eus ar miz-man, etigouez gouel Sant Erwan. An deiz-se, Bretoned, a die beza evidomp eur gouel kaer ; rak daoust ha bez ez eus eur Zant hag en-defe roet muioc'h a enor da Vreiz eget Sant Erwan ? Ha neuze, Sant Erwan eo Tad hor Bro ; hon Tad santel ar Pab e-unan, er bloaz 1924 eo en deus roet d'ezan ar garg-se :

« Er bloaz mil nao c'chant pevar war'n ugent.
 « Eo bet dibabet etouez an holl zent ;
 « Eo bet dibabet gant hon eskibien
 « Da veza Tad Breiz ha skouer he Mibien.
 « Pi Unnek en deus meulet an dibab
 « Ha kaset d'eomp holi e vennoz a Bab. »

Taol lagad

war buhez Sant Erwan

Sant Erwan Melouri, hanvet Sant Eozenn pe Sant Yvon e Leon, ha Sant Yeun e Kerne a deuas er bed er bloaz 1253, d'ar mare m'edo Breiz en he frankiz hag e peoc'h dindan renadur he Duk, Per ar Rouz.

E dud, kristenien eus an dibab, a oa o chom e Maner Kervarzin, tistik da Landreger, ar vro-se, bet santelaet gwechall gant Sant Tugdual.

E vamm, Azou ar Genkiz, o c'houzout pegen bras tenzor a oa fiziet enni, a savas he mabig e karantez Doue hag ar Werch'ez Vari. Abredik e teskas d'ezan, anaout, karet ha servicha an Aotrou Doue. Lavarout a rae d'ezan alies ar gomz gaer-man :

« Va mabig, ret eo beva, en hevelep doare, ma c'helli enn dervez beza eur zant. »

Erwanig a lake e holl aked da zenti ouz e vamm ; bilken n'en defe kredet mont a eneb he aliou fur ha leun a zantelez, hag e tiskouze dija ez-vihanig petra dlie beza diwezatoc'h.

Eur wech, Erwanig a oa karget gant e dad, da ziwall ouz al laboused, ar parkajou gwiniz nevez hadet. Hogen, eun dervez e teuas mignonnedô d'e di, hag ar padtrig a yeas ganto, n'eo ket da c'hoari, met da glevout an oferen ha da lenn leoriou devot. Met epad an amzer-se, n'edo ket diwallet ar parkeier, ha goulskoude, labous ebet ne ziskennas enno, rak eun El eus an Nenv, gant eur wialenn, a vire outo.

Ar burzud-se, a verk d'eomp, pegen uhel edo dija e skeul ar zantelez an hini a dlie araoak pell teuler e sked war Breiz a-bez, ha zoken war meur a vro all.

Kerkent ha ma tigoras e spered, e voe kaset d'ar skol da di e contr, Yann Gerangoz : « Kemerit kalz souris eus ar c'hrouadur-se, eme ar vamm, rak Doue en deus dikleriet d'in, e tevio eun dervez da veza eur zant bras. »

D'e bevarzek vloaz ez eas gant e gelenner da skol Veur Pariz, da gendelc'her e studi. Kalet e voe evitan kuitaat ar gêr, ker yaouankik evit eur vro ken dianavezet evitan ; met Erwan, o welout eno bolontez Doue ne reas ket eur glemmadenn.

Er bloaz 1277, her gwelomp, e Orléans, o studia a-zevri an Teologi hag al Lezennou. Pa zistroas da Vreiz, pevar bloaz goude, n'oa den ebet gwirionez o kaout eun deskadurez trech d'e hini.

Aotrou 'n Eskob Landreger, o c'houzout e ouziegez hag e zantelez hen hanvas da varner en e eskobti, goude beza roet d'ezan an Urziou santel er bloaz 1285. Er memes amzer e fizias ennan ar garg eus parrez Tredrez da c'hdal beza er bloaz 1293, hanvet da ber-soun e parrez vrás Louanneg.

E Kervarzin, dinerzet gant e labouriou tenn hag e biljenennou bras, eo e rentas e ene kaer da Zoue d'an 19 a viz mae 1303. En dervez warlerc'h, e voe douget e gorf da Iliz-Veur Landreger, ha beziet eno dirak eur bobl diniver, diredet eus pevar c'horn Breiz, da laverout eur c'henavo diweza, d'an hini a dreñemas en he c'hreiz en eur ober kement a vad.

Pedennou ha pinijennou

Sant Erwan

Dre ar bedenn hag ar binijenn eo e savas St Erwan ken uhel e skeul ar zantelez. D'ar mare ma studie e Pariz, ne weze eurus e gwirionez, nemet pa c'helle kaout eur pennadig amzer da c'heillout pedi en e gambr pe en

sun iliz bennak. E vrava plijadur a veze o klevout an oferenn ; ha diwezatoc'h, deuet da veza beleg, n'ez ae ouz an Aotet nemet goude beza preparet e ene dre bedennou hirr ha birvidik, ha d'ar Gorreou, e veze gwelet alies e zaoulagad leun a zaerou.

Er bedenn e veze ken unanet gant Doue, ma tigouzez gant'an a wechou, ankounac'haat e brejou. Eur wech e chomas evelse, en e gambr, beuzet e Doue epad eiz derivez penn-da-benn hep debri na kousket.

Mat da bedi, kenkoulz all oa St Erwan d'ober pini-jenn. Ar binijenn oa reolenn vras e vuhez. Kompenet en doa mat, n'hell den ebet dont a benn da gabestra e you-lou-fall nemet dro gastiza ar c'horf hep paouez gant a bep seurt pini-jennou.

Ar re a vevas gantan, a lavar ne gouske morse en e welo, met war an douar kalet. Morse kennebeut no zembre kig, gweloch'e kave her rei d'ar paour. Evit evach ne gemere nemet dour sklér, ha bep gwener e yu-ne.

Pebez skouer dispar eo Sant Erwan, evit kalz tud eus hon amzer, ha ne glaskont dalch'mat, nemet o ézamant e pep lec'h, hag a zo o klemm pa gouez warno. an distera kroaz.

Sant Erwan hag ar Beorien

Ma klaskas St Erwan, beza ken desket war skianchou ar bed, oa evit gelout diwezatoc'h, beza barrok atao da zifenn ar beorien, an intanvezed hag ar vinored, a eneb an Aotrouien galloudos o gwaske re alies.

Ar berlezenn a dle skedi ar muia, e kurunenn St Erwan er Baradoz, eo a dra-zur, an hini a deu d'ezan eus ar garantez vras a zougas hed e vuhez, d'ar beorien reuzeudik. Arre-man a ziredo a vilieroù da Vaner Kervarzin e-lec'h ma kavent atao, bevans, dilahd ha lojeiz. Ar maner o veza re vihan d'o digemer holl, Sant Erwan a reas sevel e-kichen, eun ti evito. En ti nevez-se e veze maget kement a beorien ma 'z oar douget da gredi e kreske ennan ar bara, en eun doare burzudus, evel gwochall etre daouarn Hor Zalver Jezuz.

Meur a wech e voe gwelet, o rei e zilhad d'ar paour pa.n'en dese netra.all ebet ; ha morse n'en em gave eurusoc'h egel pa veze en o c'homagnunez. E wele a oa eivid arbeorien, hag hen a gouske epad an amzer-se war an douar yen gant eur maen pe eul leor santel a zindan.e'benn. Kemerout a reas en e garg, eur famili baour eus Gwened a rede ar vro en eur zen hag en eur gana a-zor-da-zor. Dre vadelez, e reas eus tud ar famili-h-se, kristenien eus an dibab.

Doue a falvezas gantan meur a wech, diskouez dre vurzudou, pegement e plije d'ezan aluzennou bras e zer-vicher fidel.

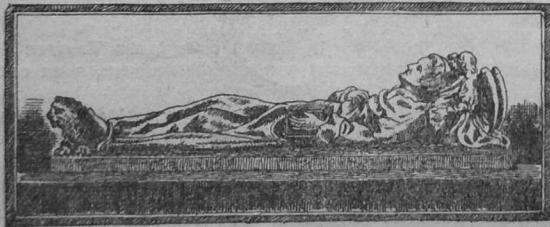
Eun derivez edo o rei an tamm diweza eus eur fourniad vara d'e beorien, pa deuas en ti eur paour all, triezus meurbod e stad, hag a c'houlenne an aluzenn en hano Doue. Erwan dre druez outan a ginnigas d'ezan e skudellad voued. Ar paour, goude beza debret eun ne-beudig, a zavas evit mont kuit, en eur laverout : « Kernal Ra vo Doue ganeoc'h, » ha neuze e voe ken skeodus da welet, ma voe leuniet an ti gant eur sklerijenn dudius. « Gwelet a ran bremen, eme Erwan, ez eus deuet em zi, eun El a-berz Dcue. » N'eo ket eun El e oa, met Hor Zalver Jezuz Krist e-unan. Erwan, epad pell amzer goudeze, ne gredas mui azeza ouz an daol-ze, bet santelaet gant Mab Doue.

Eun derivez all edo St-Erwan o vont eus Tredrez da Gervarzin, pa zigouezas gantan teir maouez, a oa oc'h ober Tro-Vreiz. Chom a eure da gomz ganto eur pen-nadig eus a Zouë. Epad an amzer-ze e tremenas eur paour dre-gichen o c'houlenne an aluzenn. Ar Zant n'en doa netra, ha setu ma tennas e vantell evit he rei d'ar paour. « Doue ho paeol » eme ar paour, o reseu ar pez dilhad, hag eis kuit. Erwan a gendalo'has gant e hent, met pegeon souezet e voe an teir maouez, o wel-lout war gein ar zant, ar vantell edo a-nevez rei d'ar paour!

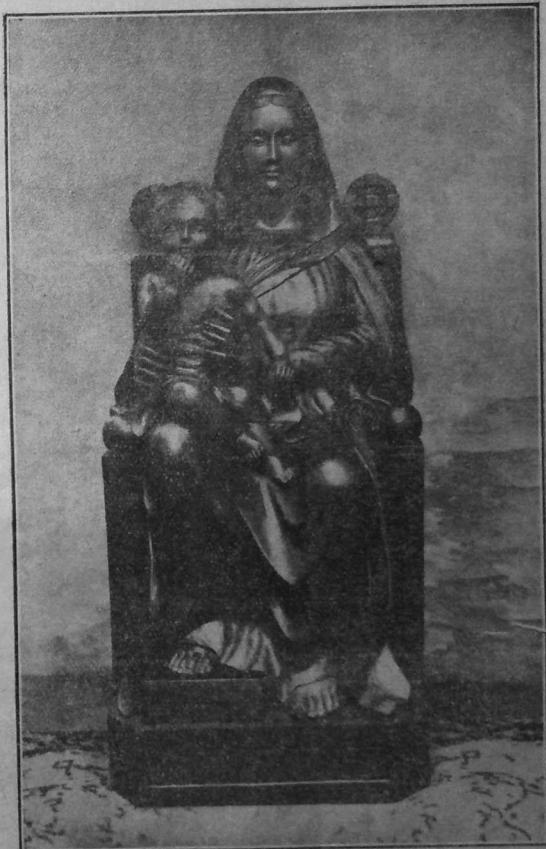
Evit echui

ETREDREZ EDO O CHOM AN ITRON A GERANREIZ, MAMM UNAN EUS MARC'HEIEN KALONEK EMGANN AN TREGONT. ERWAN A YEAS EUR BLOAVEZ GANT AN ITRON-ZE, DA BARDONA DA ZANT RONAN. AN ITRON O VEZA SKUIZ, E CHOMJONT DA EHANA EN EUR C'HROAZ-HENT. EPAD AN AMZER-ZE, AR ZANT A ZISPLEGE AVIEL AN DEIZ D'AR RE A OA OUZ E-HEUL. AN AOTROU A GOATPONT, O TREMEN DRE ENO A FELLAS D'EZAN OBER GOAP EUZ AR ZANT, HAG EUZ AR RE A OA OUZ E ZELAOU : « **Gwelit, eme ar zant, ar fae a ra an den-ze, war gomzou an Aotrou Doue ! Ma vije bet aman em lec'h, pemp pe c'houec'h plac'h yaouank, da zansal gant tambour an diaoul, e vije chomet a-zav, evit dansal ganto.** » WARLERC'H AR O'HOMZOU-ZE, AN AOTROU LORCHUS A GOUÉZAS D'AN DOUAR, SEIZET E HOLL IZILI OUTAN, HEP GELLOUT FINVAL AN DISTERA. AR C'HASTIZ A REAS D'EZAN ANAOAUT E BEC'HED; GOULENN A REAS PARDON DIGANT DOUE HAG E PEDAS AR ZANT DA GAOUT TRUEZ OUTAN. ERWAN HER PAREAS HA DIVAR NEUZE, AR MARCHEG A RENAS EUR VUHEZ FUR HA KRISTEN BETEK E VARO.

Filhor Sant Erwan.

SKEUDENN A WELER WAR BEZ SANT ERWAN.

L. V. GOADKEO, skeudennaouet gant Yv. ar Floc'h, kizellet gant Fr. Chauris ha benniget gant an A. Duparc, e Kemper, d'ar 6 a viz ebrel 1933.

Pedenn da I. V. Goadkeo

War an ton: *O Kalon Zakr.*

Diskan

*Rouanez veur Menez Are,
Ni deu d'ho kwelet adarre,
Kemerit truez ouzomp holl,
Mirit ouzomp da vont da goll!*

I

Mil bloaz a zo, mar ho peder,
E chapel Koadkeo, mamm dener,
Evel hon tadou koz, fenoz,
Ni 'c'houlenn ouzoc'h ho pennoz!

II

Tost aman e oa eur c'hastell
A oa d'ar vro holl eur skoazell;
Danjer warnomp pa zigouezo,
Ouzoc'h ni en em erbedo!

III

Lakit ar peoc'h en hor parrez,
Etre an holl gwir garantez
Ma 'z ay pep tra war well bepred,
Feiz en ene; er c'horf, yec'hed!

IV

Grit ma vezog bugaligou
Ker koant hag an eledigou.
E pep kér o sevel, seder,
Evel nevezennou tener!

V

*Ar zul eo deiz al levenez
Deiz bras an diskuiz eo hennez;
C'houec'h deiz war zeiz a zo d'an den;
Ar seizvet da Zoue hepken.*

VI

*Diouz al labour start en iliz,
D'ar zul eo e kaver diskuiz,
Grit ma lezimp pep labour tenn
Edoug an deiz-se penn da benn!*

VII

*Grit ma vezog tud a-verniou,
Bep sul e-harz hon aoteriou.
Ar zul! ar zul! na pebez deiz
Da lakat da vleunia ar feiz.*

VIII

*Grit ma 'z aimp holl, gant ho skoazell,
Da iliz an Dreinded santel
Evid ar zul, hep fin ebed,
Ma welimp Doue en e sked!*

Y. V. PERRON.

Imprimatur:
Kemper, 8 a viz ebrel 1933.
A. COGNEAU,
v. g.

An nevez amzer, eur vuhez nevez

En despet d'an taoliou avel yut o deus c'houezet c'hoaz war hor maeziou, an traou endro d'eomp a weler, a-zeiz da zeiz, o chench doare hag o c'hlaezvezi. Ar c'hreunenn-ed sec'h-se, bet taolet er parkeier e penn kenta ar goanv, he deus echuet, pell zo da vreina e kof an douar; mervel he deus ranket, met warni ez eus savet eur c'heotenn veo, eur c'heotenn a zo breman glas ha livrin ha goest da ober penn d'an avel; hep dale e kresko evel eur wezennig, mall ganti dougeu frouez ha danvez bara d'an den en deus he hadet. Ar melchen-se bet ken karnac'h, ken katziz, ma kave d'eomp oant aet en douar, dindan frim ha reo ar goanv, sellit outo hirio, na pegen brao eo o liou, na pegen digor o deliou; pa z'êr en o zouez e savont uheloc'h eged ar boutou. Abarz pell, ar falch, evel skuiz o'ch ehana, a vez diskennet diwar ar sanailh hag henchet gant divrec'h krenv hag ampart, e redo a-hed ar strew evid ober he labour didruez. Ar c'haoou, gand ar boudou lann e bleun, a zo melen-aour da welet; trelli 'ra an daoulagad o sellet outo; al le-tounennou, ar prajou a zo glazvezet kaer ha marellet gant mil ha mil boked a bep seurt liou; ar gwez a zindan ar gliz, gand o deliou glan ha tener, a zo henvel ouz meneziou perlez e kreiz hor maeziou, pa vez an heol mintin o para warno. Deuet eo ar gwennilié er vro, ha souezus eo ne zialanjent ket, ken buan e c'hour-nijont a-us d'hor penn; ar goukouk, an eostig, an drask a zo divisorlet ive, ha lakaat a reont, mintin ha noz, ar girzier, ar brouskoajou, da dregarni gand o bom-mou kan ken laouén. Ya, pep tra en e c'his hag en e vez a lavar d'eomp eo deuet an nevez-amzer. An nevez-amzer a zo deuet, ha ganti e tigas ar vuhez, ar glazvez, ar bleuniou d'hor maeziou; an nevez amzer a zigas ganti ive al levenez, an esperans, ar peoch'h d'hor c'halonou.

War dreudou an nevez amzer, an lliz he deus lakaet

an amzer-Fask. Bet ez eo evit rei d'eomp eur gentel dalo-voudus. O welet pep tra endro d'ezan o chench doare, o nevez, ar c'christen ive a die poagna da chenoh, ha da veva eus eur vuhez nevez.

Hon douarou, goloet, fastret int bet, edoug ar goanv, a zindan an denvalijenn, ar glao, an avel-stourm, ar c'hazard'h, ar skourn met gand an nevez-amzer, eo dizroet warno ar sklerijenn, an heol, ar gliz, an avel glouar ha d'o heul, ar vuhez, an deliou, ar bleuniou, ar frouez. Hon eneou paour, fastret, brevet int bet ive a-zindan bec'h ar pec'hejou ha taoliou yut enebourien hor zilvidigez, met gand an amzer-Fask eo dizroet adarre d'ezo ar yec'hed, ar vuhez; kouezet eo warno gliz an nenv hag a-us d'ezo eun heol skedus a bar, heol ar c'hras. E delz hor Pask, omp aet da zaouline ha da anzaor hor faziou, klevet hon deus geriou ar pardon ouz hor gwalc'h hag omp savet, savet evit ren eur vuhez nevez, evit beva eus buhez Doue hag evit Doue. Ar vuhez gant Doue hag evit Doue, an hini en deus miritet d'eomp Jezuz-Krist dre varo war ar groaz, buher ar c'hras, hounnez hepken eo ar gwir vuhez, ar vuhez leun, an hini a dalv ar boan beza bevet. Gant Jezuz-Krist resusitet, gand an nevez-amzer dizroet, ni ive a zo savet eus maro ar pec'heud da vuhez ar c'hras. Da zero'hel beo ar vuhez-se en hon eneou, e tieomp beilha delz ha noz, d'he la-kaat da greski, da zougen bleun ha frouez, e rankomp labourat a-zevri. Pa welomp an traou krouet, o tis-kouez kemend a vall da ober vad ha plijadur d'eomp, da veva evidomp, penaos ne garfemp-ni ket beva holl evit Doue ha klask traou an nenv el lec'h m'eman Jezuz-Krist ouz hor gortoz?

Holl evidoc'h eta
Doue a garantez

Poan meikoni ha joa
Hirio hag epad va buhez.

L. BLEUNVEN.

Evit Sul bras ar Pantekost

*Emitte Spiritum tuum et creabuntur
t' renovabis factem terrae.
Degasit ho spered d'ezo hog e vezint
krouet ha doare ar bed a vezoz nevezet.*

Hanter kant dervez a oa aboe m'oa savet Hor Zalver benniget a varo da veo ha dek dervez hepken aboe m'oa pignet d'ar baradoz. An ebrestel en em gave bodet holl asamblez, e Jerusalem, e gambr-lid, da lavaret eo er gambr ma en devoa Jezuz graet ar goan ziveza ha savet Sakramant an Aoter. Ar Werc'hez Vari a oa iveau ganto; eno, pell diouz trouz ar bed, e pedent gwella ma c'hel-lent hag e c'hortozent donedigez ar Spred Santel.

Ha setu, en eun taol, eun trouz bras o tont eus an nenv, henvel ouz trouz eun avel foll hag o karga, o leunia al lec'h m'edont ennan. Er memez amzer e weljont evel teodou tan oc'h en em ranna hag o chom a-zioch penn pep hini anezo: ar Spred Santel eo a ziskenne enno 1) d'o sklerijenna, 2) d'o c'hrenfaat, 3) d'o laou-ennaat.

I

Ezomm o devoa sklerijenn, an ebrestel, rak dibabet eus a douez an dud distera, ar re-man n'o devoa ket kals a zeskadurez. Red eo hen anzao. Zoken pa felle da Jezuz o c'heleññ e kemerent peurliesa an tu eneb eus e gentelloù, henvel war gement-se, ouz kalz eus hon amzer a entent atao pik e lec'h bran. Ezomm o devoa eta da veza sklerijennet evit gellout kompreñ lezenn o mestr hag he dispiega goude dirak an holl, hep fazi hag hep douefans ebet.

Ezomm o devoa iveau nerz; tud aonik oant; tud gwer, tud lant. Dilezet o devoa, sonj hoc'h eus, o mestr santel da zeiz e basion ha koulskoude den ne lavare ger u'ezo; sant Per zoken en devoa e nac'het betek teir

gwech; en em guzat a raent en aoun rak ar Yuzevien. Krena a raent rak o skeud. Ezomm o devoa eta da veza kennerzet, — hag ezomm bras, — evit gellout prezeg hep spount ha gant hardisegez dirak an holl ha res-pount d'ar brinsed a felle d'ezo, o lakat da devel : « Gwelloc'h eo ganeomp, emezo, senti ouz Doue egod ouz an dud! »

Hag ezomm o devoa iveau laouenedigez, rak war c'had edont eus kals trubuilhou. Hor Zalver e-unan pa dostaouz e dremenvan en devoa disklaeriet d'ezo: « An dud, emezan, n'ho kouzanvint ket en ho c'hompannueziou ; ober a raint d'eo'h gwasa ma c'hellint hag hiniennou a vezoz diskiant a-walc'h evit kredi e plijont da Zoue ouz ho lakat d'ar maro! » Ma ne oa ket aze pheadra da ober d'an ebrestel fallgaloni? Ezomm o devoa da veza laouenaez, evit kendroc'hel gant o labour ha gellout larvar e kreiz o foaniou: « Leun barr eo hor c'halon a joa, abalamour m'omp bet kavet din da c'houzany eun dra bennak evit Jezuz-Krist. »

II

Evel an Ebrestel, ni iveau hon eus ezomm sklerijenn, nerz ha laouenedigez.

1). — Ezomm sklerijenn hon eus. Drezomp hon-unan omp douget d'ar fazi; douget da draou ar bed.

a). — Ezomm hon eus sklerijenn evid anaout an de-veriou hon eus da ober war an douar-man. Nobeud a zo hag a anavesfe mat o deveriou. Bez' e vez anezo eun tammiig anaoudegez; mes o anaout evel m'eo dleet, n'eus ket kals hag her grafe.

b). — Ezomm hon eus sklerijenn evid anaout an danjeriou hon eus da ziouall outo. Hag an danjeriou-se a zo stank; ar bed-man a zo karget a bechou stignet gand an drouk-spered evit koll an eneou. An dud yaouank, dreist pep tra, o deus da ziouall na vefent tromplet gand ar bed, ha touallet gand e c'hizieu milliget. Hag ar re vrás o deus iveau da veza war evez.

c). — Ezomm hon eus sklerijenn evid anaout an hent a dleomp heulia evit mont d'ar baradoz.

2). — Mes, n'eo ket a-walc'h gwelet an hent, red eo kerzet gantan: n'eo ket a-walc'h gwelet ar mad, red eo hen ober. Hag eno ema an dalc'h. Rak, siouaz, dindez omp holl ha douget d'ar pec'hed.

Ezomm hon eus nerz.

a). — evit stourm ouz enebourien hor silvidigez. An enebourien-ze a zo galloudus ha fallakr. Ema an diaoul, ar bed hag ar c'hig; An diaoul a zo deuet a-benn eus a Judas: eun apostol, koulskoude; ar c'hig a zo deuet a-benn eus ar roue Salomon, a oa lezhanvet ar fur; ar bed a deu a-benn eus eur maread tud, dreist-holl en hon amzer-ni, dre skoueriu divalo ha kenteliou milliget.

b). — Ezomm hon eus nerz evit trec'hi ar vez o deus kalz oc'h ober ar mad; nag a bet den a rafe ar mad panefe m'o deus aoun na vefent goapaet; nag a bet kris-tan a deu da lezel a-gostezez an deveriou brasa, abalamour da zoustans ar bed: petra lavaro an dud? Ha war an digarez-se e vezint kristenien hepken nemet hervez ma plijo gand an nesa. Kristenien dreut!

c). — Ezomm hon eus nerz n'eo ket hepken evit tec'het diouz an droug, mes c'hoaz evid ober ar mad; rak ober ar mad a zo poanius; koustout a ra d'ar c'horf ha d'an ene; spountet e vezomp abarz kregi el labour ha pa grogomp, o welet ne d'a ket an traou e-giz m'hon divije c'hoant, e skuizomp buan; gwelet a reomp n'eus ennomp nemet sempladurez hag e teuomp da fallgaloni hag ec'h en em lezomp da vont: evel deliou maro kouezet eus ar wezenn er ster hag en em lez da vont gand an dour.

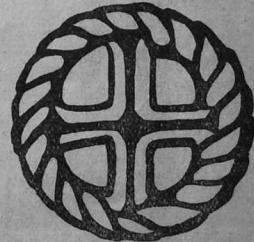
3). — Ezomm hon eus laouenedigez. Kaer hon devezo, da stourm hon devezo atao! betek ma vez serret hon daoulagad ganeomp. Ha poan a gavimp war an douar; poan-gorf; poan-spered; enkreiz; fallagriez a-berz an dud; da ouela hon devezo; n'hou eus ket skuilhet hon holl daelou en hor c'havell. Piou a laouenaio d'eomp hor c'halon? Piou a zec'ho hon daelou? An dud? Va Doue! Keit ha ma ho pezo plijadur, danvez ha kargou uhel da rei e kavfot mignonned e-leiz; met pa n'ho pezo nemet paourenteze ha poan da ranna, bezit sur, an holl a bellaio buan diouzoc'h, evel ma tec'h ar gwenneli ha

darn laboused all a-paok ar goanv; lakomp e chomfe ganeomp mignonned fidela a zo dic'halloud... Piou 'ta hon laouenaio nemed ar Spered Santel? Hen eo dreist pep tra laouenaer an ene: « Consolator optime ». Hen eo ar joa e kreiz an anken: « in fletu solatium » an diskui e kreiz al labour: « in labore requies ». Ar freskadurez en domder: « in cestu tempuries ».

En em droomp eta ouz ar Spered Santel, pedomp hen da lakat laouenedigez en hor c'halon, nerz en hor bolontez, sklerijenn en hor spered. Ha neuze e kerzimp gand an hent eün hag an hent eün eo e gas d'ar baradoz..

Evelse bezet graet.

Prezegenn graet gand an AOTROU KEREBEL, e Poullaouen d'ar 15 a viz mae 1932.

Perig hag Azilis

Eman deuet an nevez-amzer; al laboused a gan war-dro ar c'hoadou hag er girzier, ha pell a zo, he devoa goulennet Azilis diganen, lakat aman, eur ger bennag diwar o fenn, evit difenn o neiziou diouz daouarn kris ar botred diempenn, ne anavezion ket a-walc'h, ar vad a ra al laboused d'al labour-douar. — Hogen, ne rin ket hizio adarre, rak komz a rankan eus an teodou fall.

An teodou fall

Evidon-me, ne 'z in mui etouez an dud! koz oun hag ar bed a falla ato !

Tud a zo ha ne ehanont ket da zispenn brud-vat an nesa; n'ez eus evito, nag hanv, na goanv, na « chomaj » na seurt! o zeodou, lemme evel aotennou, o deus labour bepred, mont a reont endro noz-deiz!

Ne vezont ket pell evit ober dilhad nevez d'an dud! barnet e vez eun den war eur zell, eur gamméed, eur mous'hooz, war neubeutoc'h c'hoaz.

Tud dall, e reomp anezo, rak komz a reont eus ar pez ne ouzont ket; diskleria reont traou ha n'o deus morse gwelet, ha n'o gwelint morse, rak Doue hebken a wel kaloun an den, a anavez ar plegou kuzet a zo enni: an dud a fazi hanter-amezr, pa varnent an nesa, rak ne welont nemed an diavaez eus an oberou!

Anjea, va amezogez, a zo kempenn war he zraou hag he gwennien; gwall a ze d'he fried pa n'eo ket troet war an dispignou, evel e verched all ; mestrez eo war he teadra, met kement-se ne vir ket ous an teodou da c'hlabousa :

— « Eur vez eo beza piz evelti, pa vezet ker pinvidik! n'he deus prenet tamm dilhad ebed abaoe he friko, pemp bloaz a zo bet a-raok Morlarjez! sellet a ra diou wech araok lakat daou vi er fars fourn! war he zroad e vez er marc'had, pa c'hellef mont gant ar voue dra dan... ha kant tra all! »

— « Ha c'houi a oar petra ro Anjela evit diner ar relijion, evit ar skolioù kristen? pemp kwech muioù h'eged ne roit c'houi, tud berr-welet! Ma 'z eus ezomm ac'hanoch'da zikour barn an dud, evit ar varn ziveza, an Aotrou Doue a quezo e pe lec'h ho kaout, met bezit sioul da c'chedal! »

— Marc'harit a zo eur bilpouzenn! n'eo tamm ebet gwelloc'h eged ar re all ! ha Perinaig a gav diaes abalamour ma n'he deus ket gelet mont d'ar Stank da vro'h-käär. Perig a zo alhon! e welet em eus o tont er maez eus an osteleri!

— Pilpouzenn da-unan, te ha da genseurtezed, Mari, emeve ; ne liviri ket diou wech dirazon da verniou gevier! Perig a vez alies o welet Jerôm, mab an hostiz, a zo klanv war e wele, daou viz a zo; met morse, n'en deus evet eur banne-re ! ha Perinaig, Doue he bennigo, a zo bet ato en ho spered, ar menoz da vont da leaner ; hogen, pa wel an deiz o tostaat ma ranko kuitaat he zud hag he farrez, e vez tenval he fenn ha doaniet he c'halion! Ya dàl c'houi holl a zo dall, Mari gêz! Ken dall hag ar re o be' wadro olifand ar roue ; henvel-buhez o'ch outo ! »

En eur vro estren, pell a'halen, e rene, war e sujedi, eur roue just ha mat. Diaes e kave kevet tud e lez o lavaret traou eus an dud war an distera digarez. Eun dervez, e lavaras da unan eus e zervicherien:

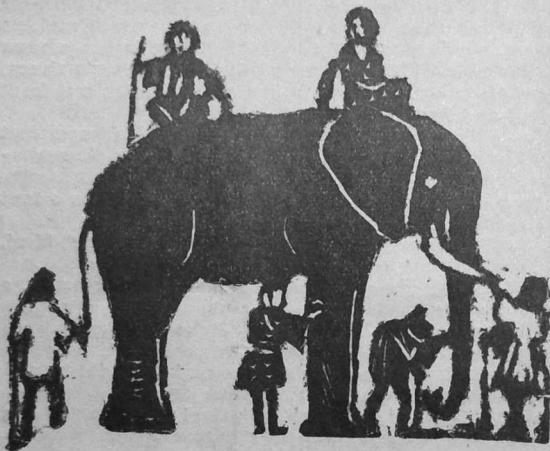
— « Kô dre ar vro a zo dindannon, da glask an holl dud dall, hag o digas beteg ennon. »

Ar serviche en em lakeas en hont, raktal ; boda a reas ar re zail en devoa kavet, hag o digas a reas d'ar roue. Hen-man a lavaras:

— « Daou olifant a zo er marchosi; kas an dud kelzma beteg eno, rak me a fell d'in gouzout o sonj diwar-benn al loened-se. »

An olifanted a oa potred chentil: ar re zall a c'hellas tostaat outo, steki enno gant o daouarn: unan a grogas e beg al lost ; eun all en diwesker ; eun all a stokas ouz ar c'hof ouz ar c'hein, ouz ar fri.

P'o devoa dournaret epad eur pennad, e voent digaset endro dayed ar roue, hag a c'houennas diganto:

- « Pe seurt menoz hoc'h eus diwarbenn va olifanted ? ouz petra int henvel a gav deoc'h ? »
 An hini a oa bet krog ouz beg al lost a youc'has:
 — « Olifant hor roue a zo henvel ouz eur skubellenn;
 — « Ouz eur post eo henvell eme an hini a oa bet krog en e c'har ;
 — « Ouz eur bern douar! eme eun all, en devoa stoket ouz e gof ;
 — « Ouz eur skouitr! a lavaras an hini en devoa krog et e penn teo al lost ;
 — « Ouz eur voger; eme an hini oa bet harpet ouz e gostezioù;
 — « Ouz lein eur menez! eme an hini en devoa dournatet e gein;
- « Ouz eur gordenn deo 'eme an hini a oa bet krog en e fri ;
- « Ouz eul lestr-frik! eme an hini a stokas ouz e benn;

— « Ouz korn eur vioc'h! eme an hini a grogas en e skilfou.

— « Ouz eur o'hrouer-dourgen! ous eur sac'h-ludumelen, ouz eun tavanner-ler ! a lavaras ar re oa bet krog en e ziouskouarn... »

Hag holl e stagjont d'en em hegal, d'en em groza d'en em chilpa; pep hini a gave dezan edo ar wirionez gantan! en eur vousc'hoarzin, ar roue o c'hasas kuit, goude beza roet peb a ugant real dezo ; lavarout a reas d'e servicher: « Laka ar re-man da azeza er zâl, endro d'an daol, ha ro dezo o merenn ; eur gentel vat o deus roet deoc'h, emezan, ouz en em drei ouz aotronned e lez; n'oc'h ket dishenvel diouto pa vennit barn ho nesa ha n'anavezit nemed eun tu eus e oberou, eul lodennig eus e vuhez. Klaskit en em zizober eus ho siou, a-raok klask abeg en re-all. »

Daoust hag unan bennag a denno vad eus an danevelli-se ? n'ouzoun ket : met, ar chaokérez-se a zo eur gwall-dra; sal e teufe ar re a zo troet da lavaret traou eus an nesa, da zonjal alies en olifanted hag er re zall.

Bezomp bepred madelezus ha karantezus e-kenver an nesa; hon unan hon eus ezomm eus madelez an dud!

Ha d'ar re a vez taget gant an teodou fall, e livirin ar pez am eus lavaret da Azilis disul, pa fall-galoune o welet n'oa ket espernet he gwaz gant ar c'homzou flemmus : « Kemer da leor IMITASION JEZUZ-KRIST, « KAERA LEOR A ZO BET SKRIVET GAND AN DUD, hag a zo nevez troet e brezondeg evit hor brasa mat. Lenn ar gentel-ma hag e vezi frealzet : « Lakaat ar fizians e Doue pa vezet tagt agnt teodou an dud. » Setu eur pennad anezzi :

« Ha goude ma vije lavaret enep deoc'h kement a gav « fallagriez an dud da lavaret, pe seurt droug a rafe « an traou-zê d'eo'h, m'o lezit da dremen heb ober « muioc'h a van outo eget ous eur blouzenn kaset gand « an avel? ». »

TINTIN ANNA.

Kuzuliou ar Medisin

— « Paol ? »
 — « Petra, Aotrou ? »
 — « Ma stag da fri da wada, penaos e ri ? »
 — « Fedam doustig, va Mestr, ne rin netra, rak biskoaz n'en deus graet ! E derchi a rafen da genta, ha da c'houde ez afen er mèz, hag e lezfen va fri da zivera ken a vije echu gantan ! »
 — « N'eo ket en doare-ze e ve d'id ober, paour kék ! Mont er mèz en ear a zo mat, met c'houeza da fri n'eo ket, plega da benn n'eo ket ive ! Der-chel a rankfez da benn, *uhela ma c'helpes*, ha sevel da vrec'h en neo'h, an tu diouz ma wad da fri ; ar vrec'h kleiz, ma 'z eo ar frounell gleiz ; ar vrec'h zehou ma 'z eo ar frounell zehou ; c'houesa dour yen a zo mat ive ha glepia gant dour yen, da benn ha da fri.

Ma kendalc'h, e laki traou tomm ouz da diwesker hag ous da dreid, da jench plas d'ar gwad, hag e laki, da stanka ar gwad, eun tammig *ouat*, soubet en dour, p'o pezo lakeat er banne dour-ze, eun neubeudig « antipyrin » (10 gwech neubeutoc'h a antipyrin eged a zour). Ous red, e c'hellfes lakat ive dour « oxygéné » (eun drederenn evit diou dredrenn a zour). Hogen, ma ne baouesfe ket, e rankfes kas unan bennak, d'ar red, beteg ennon, rak ne vezet ket pell evit beza diwadet potr ! ha neuze, eur c'hlenned bennak a c'hellfe beza war da dro, hag ato eo gwelloc'h mont abred da glask ar medisin, eged chom re zivezat.

Eul louzou all, araok kloza :

« Kemesk kement ha kement a gwin-egr hag a zourenn ognoun ; souba er c'hemmesk-ze, eun tamm lién tan, eur beg lemm dezant, hag e fourra er fri da stanka 'r gwad ; brema out barreg, emichans ? »

— « Ya, Aotrou !

PAOL AR RIOUALLON.

Kuzuliou ar Geginerez

Ar c'high rost

Ober a c'heller kig rost n'eus forz gant pe seurt kig : kig-yar, kig-lapin, kig-ejen, kig-leue, kig-moc'h hag al ; met war evez e ranker ezb gant aoun ne ve re boaz, re griz, re galedet.

Ar c'high-moc'h a rank beza poaz mat, diou eur bennag e ranker e zer'hel er fourn ; ar c'high-saout a c'hell beza debret araok ma vez re boaz ; gwelloc'h e vez zoken pa vez ruz ar c'high ; ar c'high-maout a zo henvel ; red eo lakat eur banne dour gant ar c'high araok e lakat er fourn, ha teurel eun tamm bolenn gwenn varnan.

Ma ne vez ket debret an tamm kig-rost en hevelep pred, e c'heller e astomma abenn antronoz ; graet e vez lipik, pe soubilh hanvet : *soubilh Roparz* pe, e galleg : sauce Robert, setu penaos e reer :

« Trouc'hit eun dousen ognoun e tammou kaer ; o lakat war an tan, en eur gastoloren gant eun tamm amann, ha goloit ho kastoloren ; pa stago an ognoun da deuzi, ha da freuza, lammit ar golo ha kemmeskit ken devezo kemere liou ; lakat eul loiad vleud, ha kemmeskit adarre. Goude, e lakeoc'h dour, ma n'hoc'h eus ket a zouben da lakat ; kemmeskit ato, lakat holenn ha pebr. Taolit ho tammon kig da domma er gastoloren hag araok diskenn ho lein diwar an tan, e c'hellloc'h lakat eul loiad vontard. — Lod a laka ive eun neubeudig gwinn-egr ; pep hini a ra diouz an dud a zo endro d'an daol »

D'ar zul war-lerc'h m'am boa klevet gant katell, am eus graet an esa. — Mad eo, me lavar deoc'h !

LIZIG.

Keleier ar Miz

EUN ESKOB NEVEZ EUS HOR BRO

An A. Gourtay, bet gane; er C'hastellin er bloaz 1874, beleg eus a urz Tadou ar Spered Santel a zo bet sakret eskob e Iliz-veur Kemper, d'ar 23 a viz meurz diweza.

Tri ugent vloaz a oa abaoe ma n'oa bet sakret eskob ebet e Kemper hag an diweza hini oa an Aotrou L'oreleuc, eus e Gestell-Paol, hanvet da eskob e Autun, er bloaz 1873.

Er Guyan, e bro ar O'haleourien, eo ema eskofti an A. Gourtay; ar Vretoned a vez kevet e kement lec'h ma 'z eus vad da ober.

« SUR LES PAS DE SAINTE THERESE DÉ L'ENFANT-JÉSUS. Une petite « Sœur Bleue », de Vernon: Adrienne Filichoux, 10909-1930, par Mgr David, ancien vicaire général d'Evreux.

Al leor-se eo buhez merc'h Kervent, eur vleunvenn zantelez digoret eme Aotrou 'n Eskob Kemper da sklerder an d'ez e parrez Plougerne ha kutuilhet d'he bloaz war nugent evid ar baradoz e parrez Sant Mikael Lesneven.

Vad a ray da gement hini hel lenno ha diskouez a ray talvoudegez kentelioù eur tad hag eur vamm gristen.

Evid her o'haout dre bost kas 8 lur pemp gwenneg d'an adres-man : Religieuses Gardes-Malades, Lesneven.

EUR SKOL NEVEZ E PARIS

Bretoned Paris a zo o paouez sevel eur skol nevez hanvet KENVREURIEZ AR VINIAOUERIEN evit deski d'ar Vretoned seni gand ar binviou da zeni keltiek.

Rener ar skol-se eo hor o'henlabourer mat Herve ar Menn hag ar sekretour: Dorig Le Voyer; darempredet so gant paotred yauank a glask an tu da veza ken ampart, ha Matlin an Dali, gwechall, gand o binlou hag a bombard.

Gourc'hemennou kalonek ha buhez hir d'ar genvreuriez nevez a zo he zi e ti Dorig Le Voyer, 14, rue Lanneau, Paris.

An Hinkin benniget

Godig n'oa ket aounik. Ne c'helle ket miret kouls-koude da veza strafuilhet eun tammig o klevet an avel o sourral hag o sonjal er pez a deus en he spered.

Goude beza pedet eun nebeud dirak Gwerc'héz an Dervenn, Godig en em gave dienkreizet hag e sonje se-

Jili Breiz en e brizon

vel ha distrei d'an ti, pa glevas eur griadenn skilrus, eur youc'hadenn glemmus hag a yeas betek he c'halon.

— Daoust, emezi, ha va fenn a ya e berboell, daoust petra zo en noz-man? ha neuze eur baourez kék evel-doun-me, pe seurt vad a oufen-me da ober da zen ? Koulskoude mar d'eus unan bennak e poan, eo red d'in

e zikour. N'eo ket evit netra en deus Doue va degaset betek aman.

Ha Godig, he chapeled en eun dourn, hag he hinkin benniget en eun dourn all, en em lakeas da dreuzi ar c'hoad.

Kastell an Hardouinae ne veze tud ennan nemed eur wech en amzer. Aboe ma oa tremen Janned Frans dre ozo, tud ar c'harter n'o devoa gwelet nemeur digor doriou ar c'hastell, en hovelep doare ma o devoa evel aoun o tremen obiou d'ar mogeriou dilezet-se.

P'he devoa (rsuzet ar c'hoad, Godig en em gavas di-rak ar c'hastell; an amzer a oa yen; hogen ar verc'h paour n'he devoa ket a riu. Kent-se, divers a rae ar c'hoez diouz he zal, rak ouspenn ma oa aet buan, aoun he devoa ive. Klevet a rao ato, heb ar mare, ar griadenn he devoa klevet e kichen Gwerch'ez an Dervenn hag ar voudz a oa ato truezusoc'h truczusa.

— Ar vouez-se, hep mar, a deu eus ar C'hastell, eme C'hodig ; our prizonier bennak a rank beza aze ; o va Doue ! ha me n'em eus netra da rei d'ezan !

Ar plac'h yaouank a lamme he c'halon on he c'hereiz; mont a reas betek an doufez hag e selle o klask gwelet eun dra bennak ; neuze e klevas fraes ar c'homzouman :

— Truez ! truez evid eur prizonier ! abalamour da Zoue, eun tamm bara da vab Duk Breiz !

Me ho lez da zonjal peger mantret e chomas Godig; eur mab da zuk Breiz o c'houlenner bara ! Kouenza a reas a ar douar fatet ; mes an daelou a ziruillhas eus he daoulagad hag e c'helias neuze sevel en he sav; tamm bara he c'hoan a oa c'hoaz en he godell ; red e oa, e giz pe c'hirz, e gas da vab Breiz.

Ar c'hemmou he devoa klevet a due eus a eun tour a skoe war eul lec'h distro eus ar c'hoad. Evit mont beter eno e oa red treuzi an doufez ; à drugarez ! oa nebeud a zour enni ; hogen, hag e vije bet leun, Godig ne vije ket chomet da varc'hata; diskenn a reas a-ruz, en doufez, hag en tu all e kripas, gwella ma c'helias. Ar prizonier a oa eno oa Jill Breiz e-unan. Tamaliet e oa bet da veza a-unan gand ar Zaozon a oa neuze e brezel ouz e vreur, Fransez kenta, Duk Breiz. An duk

a oa en em lezet da veza tromplet gand e offiserien a rae al lez hag al lezenn d'ezan; unan anezo dreist-holl, en devoa kasoni ouz ar prins Jill abalamour d'an brinsoz Franzeza en devoa bet c'hoant da gaout e-unan evit pried. An dostennerien-se a reas kement war spered an Duk, ma hen lakejont da gasaat e vreur ha ma hen lezas etre o daouarn; hag ar re-man hen diskennas en

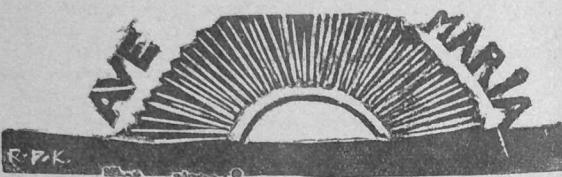

— M'em eus naoun! m'em eus naoun!

eur c'haouen ar c'hastell dilezet evit ma varvje eno gand an naoun.

Pa zigouezaz Godig e kichen prenestr ar c'hastell, e welas eno eun den drouklivet, toulet holl e zivoch'h, e zaouarn treut ha sec'h evel re an ankou. Kregi a rae en dra c'helle er barrinier houarn a oa a dreuz hag a hed er prenestr evel eur c'hrilh, hag e lavare gand eur vouez giac'harus m'em eus naoun! m'em eus naoun!

(Da genderc'hel).

Madelez ar Werc'hez e kenver eur paourkêz pec'h

Laouen e vezoc'h, me zo sur, bugale, o kaout aman er miz-man, eur skouer dispar, eus madelez divent ar Werc'hez e-kenver ar paourkêz pec'herien.

Piou a lavar niver ar bec'herien, distroet gant ar Vamm vat-se, diwar hent ar pec'hed, hent an ifern ! Ar barzudou he deus graet, hag a gendalc'h d'ober bemdez e-kenver ar bec'herien, a zo eur merk sklér eus a gement-se ; ha setu aman unan ha n'eo ket eus ar re vihana.

E-touez ar skridou dudius, savet gant Sant Alphons Ligori (1696-1787) en enor d'ar Werc'hez, e lennomp an istor souezus-man :

E PALEZ EUR PRINS

Eun den yaouank pinvidik a gollas abred e dad, sammet, e-kreiz e vrud gant an ankou didruez.

Gantan e chome e vamm, eur gristenez eus an dibab. Houman a zouge eur garantez vras d'ar Werc'hez, hag ar garantez-se a silas iveau a nebeudou, e kalon he mab.

An den yaouank, goude maro e dad, a voe kaset gant e vamm, da balez eur prins pinvidik, evit e zervicha.

Araok kimiada diouz he mab, ar vamm a reas d'ezan prometi, e lavarje bemdez eun « **AVE MARIA** » en enor d'ar Werc'hez, gant ar c'homzou-man warlero'h : « **GWERC'HEZ SANTEL BEZIT EM C'HICHEN DA EUR VA MARO.** »

An den yaouank a asantas, hag a brometas heulia aliou fur e vamm, ha lavarout bemdez ar pedennou-se.

Met siouaz! na pegen bresk ha pegen dister eo an den! A vec'h digouezet e palez ar prins, ma 'z ae ar paotr yaouank dija a eneb aliou fur e vamm. E-lec'h ren ar vuhez santel, gouch'mennet d'ezan, e kavas tñelloch heulia mignonned fall her c'hasas pell warhent ar pec'ned.

Kouenza a reas e ken bras dizurziou, ma voe ret mat d'ar prins, her c'has kuit eus e di.

LAER

Drouk-bras ennan, dallet gant e youlou direiz ha gand ar vez, ne reas nemet mont dounnec'h-dounna e lagenn ar pec'ned.

Tec'het a reas diouz palez ar prins, ha pell-pell diouz ti e vamm ec'h en em roas d'ar vicher euzus a laer.

Na pegen spontus oa e stad! Epad an noz e laere, skoazellet gant eun nebeudig kanfarted, hag e-pad an deiz e veze kuzet en eun toull-tenval bennak e-kreiz ar c'hoajou, hag eno e veve evel al loened gouez.

Met, tra souezus, e-kreiz e vrasa dizurziou, an den yaouank reuzeudik, ne vanke, dervez ebet, da lavarout eun « Ave Maria » d'ar Werc'hez gant ar bedenn-man warlero'n : « Gwerc'hez santel deuit war va zikour da eur va maro. »

EN TOULL-BAC'H

Pegeit e renas ar vuhez divalo-se? N'ouzoun ket. Ar pez a zo sur eo e voe kroget ennan eun nozvez a-greiz m'edo oc'h ober eun taol-fall. Châdennet e voe, ha kaset e-kreiz e-tre daou archer, dre ruiou eur ger vras, d'eun toun-bac'h tenval, pe d'eur prizon.

Pebez dizeror evitan, hen, eun den a renk-uhel, koueza ken izel! Hen bei savet gant eur vamm ken santel! Hen hag a rene eur vuhez ken pur, ken glan, p'edo gwe-chall er gér, dindan daculagad e vamm de-ner! Ma bremen, petra eo? Eun torfetour, eur forban, eul laer kaset etre daou archer, d'eprizon tonval. Ma koueza a c'heller izeloc'h?

Setu petra' zigouez, zo-ken gant an dud sanctela, p'en em lezent da veza renet gant o youlou fall, o boazamanchou fall.

PRINS AN IFERN

Kondaonet d'er maro, ar paourkêz paotr yaouank a jomas en toullbac'h da c'hortoz e zerven diweza, e-pad meur a zizun.

E - unan astennet peurvula war an douar yen, dalc'hmat e-kreiz an denvalijonn, an torfetour a deus d'ezan ar sonjouda. Sonjal a rae dreist-hell en dizeror a oa o vont da goueza war e vamm vat, hag ar zonj-se eo a rae e vrasa dizesper... Edo o vont d'ober d'e vamm, marteze mer-

vel gant ar c'hlac'hag ar vez, hi ha n'he doa bet bis-koaz evitan, nemet madelez! Hag e zaelou a rede puilh, eus e zaoulagad hanter-varo.

En eur taol, an nor houarnet a zigoras hag a zerras en eur strakal, ha dirazan e welas eur prins pinvidik, gwisket holl e ruz hag a zelle outan gant daoulagad a zeve evel daou gef-tan.

« Anaout a ran ho poan, eme an estranjour, truez am eus ouzoc'h, hag e teuan da ginnig d'eoc'h ar frankiz, al liberte! »

O klevout ar c'homzou-ze, an den yaouank, evel resusitet, a lammes en e-zav, prest d'en em deuler gant joa etre divrec'h ar prins dianav. Met heman a gendalc'has:

« Araok ma tigorin d'eoc'h an nor war ho prizon, ret-mat e vo d'eoc'h ober daou dra.

— Pere? eme ar paotr yaouank.

— Da genta, nac'hit ho Toue, hag ar zakramanchou. »

O klevout kemend-all, ar paotr a c'hinas, met evelato e sentas.

« N'eo ket awalc'h, eme ar prins, ret-mat e vo d'eoc'h ouspenn nac'h ar Werc'hez Vari, rak me, klevet a rit, eo Lusifer, prins an ifern, hag ar Werc'hez eo an hini a ra ar muia poan d'in, hag ar muia gaou ouzin!

— Nac'h ar Werc'hez va Mamm! eme an den yaouank spontet, ô biken! biken! Ar maro kentoc'h! Penaoz, trei kein d'ar Werc'hez an hini a zigas d'in da zonj ar muia, eus ar vamm a zo bet ker mat evidoun, hag a zo breman du-ze er gér, o tizec'h! gant ar c'hlac'hag, o c'houzout petra eo deuet he mab da veza; Nann! nann! Ne fell ket d'in nac'h va mamm! »

Warler'h ar c'homzou-se e kouezas d'an daoulin, e zaoulagad beuzet en e zaelou ha troet warzu an nenv, en eur lavarout:

« SANTEZ MARI, MAMM DA ZOUE, PEDIT EVI-DOUN PEC'HER, BREMAN, HA DA EUR VA MARO. »

Ar bedenn-man a reas d'an diaoul mont e kounnar-ruz ha tec'hout eus ar prizon ken dillo hag eul luc'he-genn.

An den yaouank avât, chomet e-unan a nevez a o rannet e galon o sonjal er pec'hed skrijus edo o tont d'ober en eur nac'h e Zoue. Met en em erbedi a reas ouz ar Werc'hez, ha Mari a zelaouas e bodenn. Savel a reas en e galon, eur c'heuz ken bras d'e boc'héjou, ma c'houionnas eur beleg.

Gant an absolvenn, e tiskennas en e galon eur peoc'h eus ar re-vrasa, ha breman hanter veuzet e Doue, e c'hortoze sioul hag hep klemm, euh poanis e varo. Pedi a rae hep pacuez, evit e ene ha frealzidigez e vamm.

WAR HENT AR MARO. — BURZUD! BURZUD!

Eur vintinvez e teuas daou archer d'an toull-bac'h, da gemenn d'ar paotr yaouank oa digouezet e zervez diweza.

Nebeudig amzer goude, e zaouarn chadennet, e benn stouet, e kerze dre an hent her c'has d'ar maro.

O welout war e hent, en eur dremen dre gichen eur japel, eur skeudenn gaer d'ar Werc'hez, her sa-ludas evel-hen:

« SANTEZ MARI, VA DIOUALLIT DA EUR VA MARO. »

Ha neuze, ô burzud! e voe gwelet ar skeudenn, deuet evel beo, o stoui he fenn, dirak ar bobl tud souezet, a oa eno.

Dirak ar burzud-se, an den yaouank a c'houennas aotro da vont da bokat da dreid ar skeudenn, ha setu ma voe lezet da dostaat.

An den yaouank a zaoulinas dirazi, hag a bokas d'he zreid benniget. Epad an amzer-se, ar Werc'hez a astennas he divrec'h, a grogas en den yaouank, hag hen dalc'has eno gant kement a nerz ma n'helle den ober d'ezzi diskregi.

O welout eur seurt burzud, an holl dud a oa eno, a grias en eur vouez:

« Pardon! Pardon ha frankiz d'an den yaouank! » Neuze e voe torret ar varnedigez her c'hase d'ar maro ha kerkent e tiskrogas ar Werc'hez eus he zervicher.

GOUDEZE

An den yaouank-man
salvet gant Mari korf
hag ene, ne ehanas, hed
ar rest eus e vuhez
d'ober pinijenn ha da
drugarekaat ar Wer-
c'hez.

Dont a reas d'ar gêr
da gaout e vamm, ha
ganti, e renas eur vuhez
santel meurbed da c'hor-
toz ma plijas gant Doue
digeri d'ezan doriou e
varadec.

BREURIG.

Koajou Kizellet gant
Ronan Pleiber-Krist.

Ar Brezoneg
dre
daouleñhou
▼
• Vocabulaire •

1. — Le printemps: *an nevez-amzer*. — Pêcher: *pesketa*. — La pêche à la ligne: *ar besketerez gand al linenn*. — L'eau: *an dour*. — L'étang: *al lenn*. — Le pêcheur: *ar pesketaer*. — Mordre: *kregi*. — Un panier: *eur baner*. — Filet de pêche: *roued*. — Le chien: *ar c'hi*.

2. — La rivière: *ar ster*. — Sortir de l'eau: *tenna er-maez eus an dour*. — Vieux soulier: *boutou-lér koz*. — Poêle: *pillig*. — Poissons: *pesked* — Se moquer: *ober goab*. — Etonné: *souezet*. — Chapeau: *tog*.

3. — La pêche à la ligne: *ar besketerez sardined*. — La mer: *ar mor*. — Calme: *sioul*. — Les bateaux: *ar bagou*. — Aller en bateau: *mont gand ar vag*. — Voile: *gouel* — Filets de pêche: *rouedou*.

4. — Un naufrage: *eur pense*. — La tempête: *gwall amzer*. — La nuit: *an noz*. — L'orage: *ar ne*. — Le tonnerre: *ar gurun* — Éclairs: *luc'hed*. — Nuages: *koumoul* — Vagues: *gwagennou*.

MIZ MAC AR besketerez

1. AR besketerez gant al lineroù

2. EUR pesketaer souezet

3. AR besketerez sardmed

4. EUR pense.

Vent : *avel*. — Lumière : *sklerijenn*. — Phare : *Tour-tan* — Rocher : *Roc'h*, pl. *rec'hier*. — Ecueil : *karreg*, pl. *kerreg*. — Plein d'écueils : *leun a reier*. — Couler : *goueledi*. — Secours : *zihour*.

Goulenn : Petra sonjitet eus micher ar besketaerien war vor?

Gounideien ar Brezoneg dre daolennou

O deus gounezet PRIZIOU ENOR tri miz kenta ar blécaz, roet gant an Aotrou 'n Eskob :
Kervennad A. — Loëiza MORVAN, skol-gristen Sant-Goazeg : 28 poent.
Kervennad B. — Mari CANEVET, skol-gristen Poulian : 27 poent 1/2.
Kervennad C. — Anna-Mari PLOUZENNEC, skol I V. Menez-Hom. Ploudiern : 26 poent 1/2.

KERVENNAD A		
J. Landivisiau (Paotred)	A. Le Biban,	7 1/2
Genver, c'houevrer, meurz.	Y. Brenaud,	7
E. Mer, 4 1/2 + 8 1/2 + 8 1/2 =	L. Mao,	7
21 1/4	R. Plassard,	7
Genver, c'houevrer.	Y. Guillou,	6 1/2
J. Guernigou, 7 1/2 + 7 1/2 =	R. Lallaouret,	6 1/2
15	J. Morvan,	6 1/2

KERVENNAD B		
J. Pleyben (Paotred)	Genver, c'houevrer, meurz.	Poullan (Merc'hed)
Meurz	M. Pennec, 16 1/2 + 9 1/2 =	Genver, c'houevrer, meurz.
P. Stervinou,	26	M. Guidal, 14 1/2 + 9 = 23 1/2
J. Gourmelon,	8 1/2	J. Blaise, 7 1/2 + 6 1/2 + 7 1/2 =
7 1/2	21 1/2	26
T. Claquin, 17 1/2 + 8 1/2 =		
26		

EUN TIAD TUD EN DRO D'AN TAN

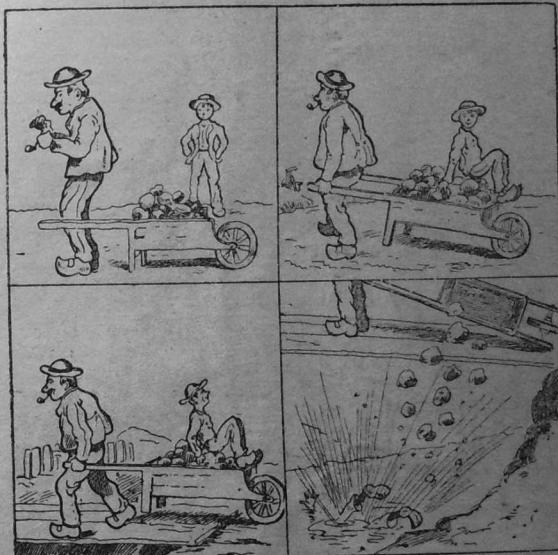
« Deuet eo ar goany, ar goany tenval, ar goany kriz.
« Kerkent ha m'a z'eo dastumet traou koan, an tie-
gez a ya da azeza en dro d'an tan. Pep hini a glask
e blas. An tan a zo bras. Ar flammou-tan hag ar mo-
ged a zav er chiminal uhel. Tomm eo an ti. An tad,
en tu dehou d'an oaled a zo o lenn eur gazetenn vre-
zonek. Ar vamm ganti he faot्र bihan war he barlenn
a zo o kaozelant gant eur paotr all azezet war eur ga-
dor. Heman astenn e zaouarn evit o zomma. En tu
kleiz d'an tan ar c'hoar hena a zesk lenn d'he breur
bihan.
« Nag eurus eo ar re o deus eun ti, hag a c'hell pa
deu an noz, azeza e kichen an oaled leun a dan. »
Bugale all, kemerit skouer war ar verc'hig-man.

FEIZ HA BREIZ a ginnig e wella gourc'hennou d'ar re hag o deus kemeret perz er **BREZONEG DRE DAOLENNOU**. — **KENDALC'HIT**.

Kasit al labouriou d'an Aotrou **CHALONI GRILL**,
inspecteur de l'enseignement libre, Impasse de l'Odet,
Quimper, abenn **AR 15 A VIZ**.

E PEP PAKAD LABOURIOU LAKAT, 4 REAL TIM-
BRJOU EVID AR MIZOU.

AR GARRIGEL

Eun aihon qwall dapet o klask tapa kozoc'h egetan.

◆ Divinadennou Miz Mae ◆

I. x x x x x x x Eur zant hag a bliy d'ar Vugale.
 x x x x x x Unan hag en deus ivinou.
 x x x x x Unan hag a zivoad loened.
 x x x x Eur vioc'h yaouank.
 x x x Kroc'hen kivijet.
 x x A ya da heul Per.
 x A zo e kreiz ar Russi.

Degaset gant Yann Gostfarreun, Enez-Eusa.

II. — An Aotrou hag an Iltron a zo o tont en dfo en o zi.
 Piou a ya en ti da genta?

Degaset gant L. Plouzane, Brest.

III. — Me m'eus prenet 100 loen,
 Gant 100 lur hepken:
 Gedon, koulined ha klujeri
 Er marc'had digant Tintin Mari.
 4 lur ar c'had, 3 lur ar c'houlin, hag 8 gwenneg ar
 glujar. Ped gad, ped koulin ha ped klujar am eus pre-
 net?

Degaset gant Tanguy Greignou, Kleder.

IV. — Setu aman sant Erwan gand ar paour dirazan; e pelec'h eman ar pinvidik?

— Arabat degas ar responchou kep na vezou moulet divinaden-
 nou an tri miz.

V. — D'an daou vugel-man,
 sant Erwan en deus roët eun
 tamm bara hag eur yalc'hant; e pelec'h eman
 ar zant?

D'ar zul ha deiz ar gouefiou bras,
 Ar c'hléier a zon muioch c'hoazi!
 Na pa vele ar c'hléier mut
 Red mat eo d'in hem anaout:
 O Renan baour; trech'het ec'h out!
 Ha bete kreizeiz an taoliou!
 Glaz sonet evid an c'havou!
 D'abardaez-noz, glaz adarre!
 An euriou betek ar beure.
 Ac'hant me 'welife c'hoaz an dud
 Oc'h heul bepred hevelep giz,
 O vont da bedi d'an iliz!

Hag an iliz, 'uz d'am skeudenn,
 Hag enni al lidou kristen!
 Glac'hant ouspenn! Alias! Alias!
 Var beg an tour, uhel, ar groaz!
 N'helli ket d'in chom pelloc'h aman:
 Santout a ran o'h an da gouezan.
 Pa n'oun me ken netra ebet,
 Krist, te 'zo c'hoaz Roue ar bed!

P'out anavezet gand an holl,
 Ma brud, tamm ha tamm, 'ya da goll:
 En despet d'an deskadurez,
 E c'houlenner: « Piou eo hennez? »

Bezet milliget, tud Paris,
 — Am laket hoc'h eus en dispriz:
 Eveldoun 'c'h eus kollet ho poan. —
 Ha milliget, me ma-unan!

IV. CONCOURS D'ELOQUENCE. — SUJET: Dites pour-
 quoi vous êtes fier d'être Breton? — grit, e brezoneg, eur
 brezegenn (peder bajenn, ment pajennou eur c'hayer-skol)
 da lavaret perak e c'hell bieza loro'h ennec'h o lavaret ez oc'h
 Breizad?

Les concurrents seront encore ici partagés en 2 sections,
 les âgés de moins de 17 ans et les âgés de plus de 17 ans.

Les manuscrits de version et d'éloquence devront être
 remis à M. le chanoine Grill, inspecteur de l'enseignement
 libre, impasse de l'Odet, Quimper, avant le 1er août, dernier
 délai.

Les versions seront signées du nom de l'auteur, suivi de
 son adresse bien lisible.

Les manuscrits du concours d'éloquence seront signés
 d'un proverbe breton et d'un nom de saint ou de sainte hono-
 rés en Bretagne et accompagnés d'une enveloppe fermée mar-
 quée.

quée de ce nom et de ce proverbe et contenant le nom et l'adresse véritables de l'auteur.

Les concurrents jugés dignes d'être convoqués à la joute oratoire de Pont-l'Abbé, le 5 septembre prochain, en seront avertis 10 jours à l'avance.

V. CONCOURS DE CHANTS. 1e) Toute chorale, pour concourir, doit donner l'un des chœurs parus dans le recueil de 1930; en outre, un second chœur de la même catégorie à son choix.

2e) Une même chorale peut se présenter deux fois et donner, par exemple, un morceau à 2 ou 3 voix, après en avoir donné un à 4 voix. (Les chorales concourent alors entre elles, pour le 2e chœur, en dehors des petites chorales qui ne peuvent prétendre qu'à exécuter un chœur à deux voix.)

3e) Les solistes, — un seul par catégorie — ne doivent faire entendre que le chant imposé par le recueil de 1930.

Les solistes, pour avoir le droit de concourir doivent faire partie d'une chorale ayant pris part au concours.

(Prière de réserver aux voix de femmes les chant, de soprano et contralto, et aux voix d'hommes ceux de ténor, baryton et basse).

4e) Une indemnité de route de 0 fr. 05 est allouée par personne et par kilomètre (en comptant la totalité de l'aller-retour) aux sociétés musicales concurrentes.

5e) Les chanteurs aïts populaires, doivent donner autant que possible, un chant inédit, ou même quelque autre, mais en dehors des chants imposés. Il faut que l'air soit breton et non qu'un air français ou autre soit affublé de paroles bretonnes.

Les chanteurs populaires ne doivent pas faire partie d'une chorale qui prend part au concours.

6e) On est prié de ne pas attendre la dernière limite pour se faire inscrire. Envoyer sitôt qu'on est décidé, son adhésion à la secrétaire (1) en mentionnant: pour les soustes, le nom et le chant; pour les chorales, le morceau imposé et le morceau libre, le nombre des membres de la société, celui de kilomètres à parcourir.

(1) Mlle Geneviève de Kermenguy, château de Kermenguy, en Cléder, Finistère.

Souscripteurs au volume : le P. Abgrall

Nombre d'exemplaires

Miles Bréart de Boisanger, Kerdaoulas, St-Urbain.....	5
M. Guellac, vicaire à Douarnenez	1
M. le chanoine Perrot, secrétaire général de l'Evêché	1
La Communauté des Filles du Saint-Esprit (Riec)	1
M. Jernès, professeur au lycée, Quimper	1
M. Broc'h, recteur de Landudec	1
M. Gourmelon, vicaire à Saint-Melaine, Morlaix	2
M. Batany, professeur au Collège, Lesneven	1
M. le chanoine Doble, Wendron Vievrage, Helston, Cornwall, Angleterre	1
M. Maréchal, recteur de Plovan	1
M. Le Meurier, aumônier du pensionnat St-Gabriel, Pont-l'Abbé	1
M. Abjean, recteur de Tréméoc	1
M. Rosnel, recteur de Combrin	1
Mme Tallec, Hôpital de Quimper	1
M. Le Bars, prêtre instituteur	1
M. Kervran, curé de Daoulas	1
Abbaye de Solesmes	1
La Communauté des Filles du Saint-Esprit, Hôpital de Quimper	1
M. Lucas, dentiste à Quimper	1
M. Mayet, organiste de la cathédrale, Quimper	1
M. Mévellec, vicaire à Plonévez-du-Faou	1
M. J.-M. Guivarch, librairie, Quimper	1
M. le chanoine Stanislas Guéguen, Providence, à Quimper	1
M. J.-B. Abhervé-Guéguen, vicaire à Crozon	1
Jean Le Guern, maison St-Joseph, St-Pol-de-Léon	1
M. Léon Corre, aumônier de la Retraite, Quimperlé	1
M. Thomas, Landivisiau	1
M. le Chanoine Messager, Vicaire Général	1
M. le Chanoine Orvoen, Doyen du Chapitre, Cathédrale Quimper	1
M. Grignoux, recteur de Coat-Méal	1
M. Abgrall, recteur de Primelin	1
Mme Leyer, Quimper	1
Mme Le Beux, Quimper	1

38

Exemplaires souscrits jusqu'ici: 21 + 38 = 59.

"HO TY" L. LE BIAN

5 et 7, Rue Jean-Jaurès — { BREST
19 et 25, Place de la Liberté

AR GWELLA ARREBEURI (MEUBL)
HA DEFOTACHOU TIEGEZ

AR MUIA CHOAZ
AR PRIZIOU IZELLA

Ty burzudus an holl Vretoned

"L'ULMINUCINE MOREUL"

est le dépuratif tonique idéal contre les humeurs, les vices du sang, glandes au cou, faiblesse, la touche des enfants.

Donne aux enfants ce teint clair et rose, indice de la santé.

Parfait pour les jeunes filles dans la période de transformation.

Indispensable aux personnes âgées qui se plaignent de fatigues, douleurs, retour d'âge.

35 ans de ventes toujours croissant sont la meilleure garantie de l'efficacité de ce produit qui a la faveur du public.

Mères de famille, ne vous inquiétez pas, tant que vous donnerez de l'Ulminucine à vos enfants, vous les mettrez à l'abri d'un grand nombre de maladies, c'est le meilleur préventif de la tuberculose.

Prix: Grand flacon: 29 francs;

Demi-flacon: 15 francs;

Petit flacon: 10 francs.

Si vous toussez, prenez du Sirop Celtique, un de ceux qui sont le plus estimés. Prix: 12 francs.

Neventi vat d'ar Vretoned !

EUE SKOL DRE LIZER NEVEZ...

An holl Vretoned a-benn bremañ o deus klevet an eus Breuriez Ober, ar strollad tud yaouark-se, savet evit mad Breiz hag ar brezoneg.

Betek-hen. Ober a zeske ar brezoneg dre lizer d'ar re ne ouient tamm eus ar yez.

Mes eur bein tud a zo o chouzout komz ha lenn ar brezoneg, her gouzout skriva.

PERAK N'HEN DESKFENT KET DRE LIZER?

Rak Ober en deus savet evito (hag evit ar re o deus echu gant ar skol-izel) eur skol dre lizer nevez.

D'an deiz kenta a viz c'houevrer & stager ganti.

Ne vo kemeret nemet dek gwenneg bep gwech digant ar re a heulio ar skol-se. Evit netra eta!

Hast'it afo lakaat hoc'h an. Skrivit hep ken gortoz da: OBER. — Cours de Breton, Boite postale 28. — RENNES

Leoriou keltiek-brezonek

Da 1e Leoriou ha skeudennou war hor Breiz.

Da 2e Leoriou diaes da gaout, re goz ha re nevez.

Roll an holl leoriou-se a vez kaset, d'an hini a gar; n'eus nemet her gouenne ouz: M. Le Dault, libraire, Quimper.

ORNEMENTS D'ÉGLISE
ARGENTURE :: DORURE :: NICKELAGE
ORFÈVRERIE - TOUS BRONZES - LUMINAIRES

Paul PERROT

Atelier et Bureau : 21, Rue de la République - BREST

Ti koz L'OLLIÉROU

L'HOSTIS & JORDE

SUCCESEURS

18, 27, rue Louis-Pasteur, Brest

Pa ho pezo eun dra bennak da brena, dalc'hit sonj eo en hon ti e kavoch' ato ar muia da joaz hag an dessiniou nevesa e mouchouerou ha tavannerou brodet.

Seiz, mezer, ha danvez a hep seurt.

Dioch' ar galite an di-man a werz gwelloc'h-n-marc'h ad éget neus forz pehini all.

Eun eskompt a ugent real dre gant a ver roet e marc'hadourez ha dek dre dant d'ar familiou niverus diwar giskouez o charteau.

Très importante fabrique cherche bons AGENTS et RE-PRÉSENTANTS sérieux pour vente bouchons. Extra souples, polis sur bouts. Livraisons rapides et très soignées. Prix avantageux. Bonne commission. Nous appuyons démarches par publicité. Bouchonnerie HISPANO FRANÇAISE — 4, Rue de la Tonnellerie, à PERPIGNAN (Pyrénées-Orientales).

LENNERIEN

Prenit ho tiankachou en tiez o deus o embannou aman hag a harp dre-ze Feiz ha Breiz.

Klenved ar c'henou hag an dent

A. LAPQUONNE L. JÉZÉQUEL

Tenner dent

Loreet gant skol-vedesinerez Paris

A denn an dent hep poan hag a laka dent neverz, war aour ha war gaoutchouk, hervez ar skoueriou diveza. Gwarantisa a ra e labour.

RESEO A RA :

Bep Lun, e LESNEVEN, Hôtel Le Roux, ha bep Sadorn e BHASPARTS hag er FAOU. — Ar c'habinet a gonsultationou a zo digor e Brest, 4, passage St-Martin, aboue 9 eur beteg kresteiz, ha da 2 eur beteg 6 eur. Tél. 0-16

Brest, moulerez, ru ar Chastell, 4. Ar Merour : F. GEORGELIN.

de la QUALITÉ
tout simplement

Recherchez-vous
le Café à prime ?
achetez
le CAFÉ du JOUR
il vous plaira !
le sac de 250 gr.
5.85
avec un Bon-Prime

LES COSTUMES BRETONS MODERNES
gilets, pullovers, vestes, ensembles pour garçonnets, dames, filles
TRICOTÉS EN LAINE DE BRETAGNE brodés soie (motifs céltiques)
Créés et déposés par la Maison

CHOLEAU, DE VITRÉ

SONT EN VENTE A : RENNES, "TI BREIZ", 4, rue Hoche
BREST, Mademoiselle CRÉAC'H, 93, rue de Siam et à KERILTUUD, II, rue Algiers
PERROS-QUIREC : chez CLAUDE et SUZANNE
S'ADRESSER AUSSI A : CHATEAULIN, café ZIOU, 13, Grand'rue, le premier jeudi du mois.
PONT-CROIX, restaurant POUFON, Rue du Collège

Dépositaires demandés en chaque ville — GROS : CHOLEAU, VITRÉ (I.-el-V.)

Feiz ha Breiz a zo pevar real ar pez

BREST, MOULEREZ AR SKRIDOU MAT, 4, STRAED AR G'MASTELL

